

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
навчально-науковий юридичний інститут**

Кафедра цивільного права

Н.М. Стефанишин

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

***для підготовки до семінарських занять
магістрантів 2-го курсу денної форм навчання***

Івано-Франківськ, 2022

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 30 серпня 2022 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №1 від 18 жовтня 2022 року).

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 03 листопада 2022 року).

Рецензенти:

Схаб - Бучинська Тетяна Ярославівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри судочинства навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника

С 20 Стефанишин Н.М. Судовий захист прав інтелектуальної власності. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів другого курсу денної форми навчання. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022. 45 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», підготовки до здачі заліку. У посібнику викладені завдання до семінарських занять з навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, практичних завдань та контрольних питань для перевірки знань студентів. До кожної теми поданий перелік навчально-наукової, а також перелік нормативно-правових актів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.9 (4УКР)310

© Стефанишин Н. М., 2022

© НН юридичний інститут

Прикарпатського

національного університету

імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕДМОВА</i>	4
<i>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</i>	6
<i>ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ</i>	10
<i>ТЕМА №1.</i> Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.....	10
<i>ТЕМА №2.</i> Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	13
<i>ТЕМА №3.</i> Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	18
<i>ТЕМА №4.</i> Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.....	23
<i>ТЕМА №5.</i> Судовий захист авторських та суміжних прав.....	27
<i>ТЕМА №6.</i> Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень.....	30
<i>ТЕМА №7.</i> Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).....	34
<i>ТЕМА №8.</i> Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).....	38
<i>ТЕМА №9.</i> Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.....	39

ПЕРЕДМОВА

Глобалізація інформаційного середовища, превалювання інтелектуальної складової, надактивна комерціалізація результатів інтелектуальної, творчої діяльності призвели до того, що інтелектуальна власність посідає сьогодні визнане світовим бізнес середовищем суттєве місце в активах світової економіки. Відповідно, вимагає перегляду роль суб'єктів права інтелектуальної власності та їх характеристика в системі цивільних правовідносин. Стосується це усіх складових суб'єктивних прав та обов'язків, у тому числі – й питань захисту суб'єктивних цивільних прав. Забезпечення захисту прав, у тому числі й прав інтелектуальної власності, в Україні є конституційною гарантією, яка реалізується завдяки використанню створених державою політичних та інституційних умов, правових механізмів, розробки способів захисту прав. Необхідність удосконалення захисту прав інтелектуальної власності є одним із векторів реформ, що знайшли закріплення у національній Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Створення якісних механізмів цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності є одним із важливих напрямків євроінтеграційної стратегії держави та впливає також із взятих Україною зобов'язань за міжнародними угодами. Зокрема, забезпечення належного рівня захисту прав інтелектуальної власності вимагається від України як члена СОТ відповідно до Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Напрямок захисту прав інтелектуальної власності визначений і серед зобов'язань, взятих на себе державою після ратифікації 16 вересня 2014 року Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. З огляду на євроінтеграційний шлях розвитку України як офіційний політичний курс держави, в національному законодавстві мають знайти закріплення основні європейські принципи та стандарти у сфері правової охорони й захисту прав інтелектуальної власності.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки магістра.

Предметом навчальної дисципліни охоплюється вивчення теоретичних засад формування законодавчої бази щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності, аналіз колізій та прогалин чинного законодавства, дослідження судової практики та досвіду зарубіжних країн.

Метою викладання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності» є опанування теоретичних та практичних проблем розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та вивчення правового регулювання і позицій судової практики щодо процесуальних особливостей розгляду справ щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Завдання навчальної дисципліни «Судовий захист прав інтелектуальної власності»: здобуття магістрами ґрунтовних знань про порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності; вивчення та аналіз особливостей розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, прав на знаки для товарів і послуг та на інші об'єкти промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок); ознайомлення студентів з міжнародним досвідом розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності; набуття магістрами вмінь та навичок аналізу практичних казусів щодо вирішення конкретного правового спору у сфері прав інтелектуальної власності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні:

знати:

- джерела правового регулювання процесуальних відносин щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності та роль судової практики;

- юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності;

- загальні та спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності;

- підвідомчість та підсудність розгляду таких судових справ;

- види доказів у цій категорії справ;

- особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав, суміжних прав, прав на торговельну марку, прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару та нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності;

- види запобіжних заходів, заходів забезпечення позову та доказів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності;

- особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- міжнародний досвід розгляду та вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності;

вміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює порядок розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом окремих об'єктів права інтелектуальної власності;

- складати проекти процесуальних документів (позовні заяви, заяви про забезпечення позову, заяви про забезпечення доказів, клопотання тощо);

- аналізувати практичні казуси.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Судовий захист прав інтелектуальної власності: загальні положення.

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності.

Спори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види.

Джерела правового регулювання щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Роль судової практики у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності.

Особливості суб'єктного складу розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності: загальні способи захисту, спеціальні способи захисту.

Тема 2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності

Загальні положення щодо підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Неюрисдикційний порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Цивільна юрисдикція щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Підвідомчість справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку господарського судочинства.

Підвідомчість щодо розгляду справ у сфері інтелектуальної власності в порядку адміністративного судочинства.

Підсудність щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності. Загальні положення.

Підсудність справ в порядку окремих видів судочинства: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

Тема 3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Види доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Предмет доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Обов'язок доказування.

Належність та допустимість доказів, достовірність та достатність доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту суміжних прав.

Особливості доказування у справах щодо захисту права промислової власності.

Особливості доказування у справах щодо захисту прав на торговельну марку, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару.

Тема 4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Поняття, мета та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Забезпечення доказів в цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Види та мета забезпечення доказів, порядок розгляду питання щодо забезпечення доказів, щодо скасування забезпечення доказів.

Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Змістовий модуль 2. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності щодо окремих видів спорів у сфері прав інтелектуальної власності

Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав.

Об'єкти авторського права та суміжних прав, що підлягають правовій охороні.

Подання позову щодо захисту авторських або суміжних прав. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту авторських та суміжних прав. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Підсудність у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту авторських та суміжних прав. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту авторських та суміжних прав. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Тема 6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень).

Умови надання правової охорони знакам для товарів і послуг, комерційним найменуванням та географічним зазначенням.

Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення.

Тема 7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).

Подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на об'єкти промислової власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Тема 8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).

Подання позову щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Види позовів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Спори у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Правове регулювання розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС та США.

Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності: міжнародний досвід.

Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на об'єкти промислової власності, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на знаки для товарів і послуг, в країнах ЄС та США. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, в країнах ЄС та США.

Роль та значення міжнародних договорів щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Загальні положення щодо судового захисту прав інтелектуальної власності. (2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студенти повинні шляхом окреслення відповідних ознак визначити поняття спору у сфері інтелектуальної власності, навести класифікацію таких спорів. Звернути увагу на особливості суб'єктного складу спорів у сфері інтелектуальної власності, окреслити коло об'єктів таких спорів.

Окрім того, магістри повинні дослідити юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Проаналізувавши правову практику визначити переваги та недоліки юрисдикційного та неюрисдикційного порядку захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Також, студентам потрібно окреслити різновиди неюрисдикційної форми захисту прав інтелектуальної власності.

В процесі підготовки до семінарських занять, магістрам необхідно визначити й способи захисту прав інтелектуальної власності, при цьому, відокремлюючи загальні способи захисту від спеціальних способів захисту.

Питання для обговорення:

1. Спори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види.
2. Джерела правового регулювання щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Роль судової практики у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності.
3. Особливості суб'єктного складу розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
4. Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності.
5. Способи захисту прав інтелектуальної власності: загальні способи захисту, спеціальні способи захисту.

Практичні завдання:

1. Складіть розгорнуту схему видів спорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Визначіть види та форми захисту інтелектуальної власності.
3. Зобразіть схематично загальні та спеціально-правові способи захисту прав інтелектуальної власності.
4. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності.
5. Окресліть правові проблеми, які виникають під час захисту прав інтелектуальної власності, сьогодні, в Україні.

Тестові завдання:

1. Захоплення доменних імен в глобальній електронній мережі отримало назву:
А. копірайт
Б. кіберсквотинг
С. ліцензування
2. Незаконне, таємне або силове вилучення інформації, застосування якої приносить економічні вигоди – це:
А. рейдерство
В. промисловий шпіонаж

С. конкурентна розвідка

3. «Зворотна інженерія» – це:

А. один із правомірних способів отримання комерційної таємниці, який полягає у придбанні та детальному дослідженні виробу конкурентів

В. встановлення раніше невідомих об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу

С. нові для підприємства пропозиції, що передбачають створення або заміну конструкції виробів, технологій виробництва

4. Установчі документи суб'єкта господарювання:

А. є комерційною таємницею

В. є державною таємницею

С. відкриті для всіх користувачів

5. Незаконне присвоєння особою авторства на твір – це:

А. піратство

В. плагіат

С. патентування

6. Які із зазначених дій не порушують права інтелектуальної власності:

А. подарувати куплений CD-диск іншій особі

В. передати копію купленого CD-диску іншій особі

С. надіслати електронною поштою файл у форматі MP3 іншій особі

7. Інтелектуальні продукти, виготовлені або розповсюджені з порушеннями прав інтелектуальної власності, називають:

А. контрабандні

В. контрафактні

С. копірайтні

8. Яка дія визнаватиметься порушенням патенту:

А. використання винаходу за надзвичайних обставин

В. використання винаходу з науковою метою або в порядку експерименту, якщо це не спрямовано на одержання прибутку

С. використання винаходу з метою модифікації за умови повідомлення автора

10. Сукупність заходів, спрямованих на запобігання порушенням прав інтелектуальної власності, є:

А. охороною інтелектуальної власності

В. захистом інтелектуальної власності

С. управлінням інтелектуальною власністю

11. Охороною прав інтелектуальної власності займаються:

А. правоохоронні органи

В. судові та адміністративні органи

С. патентні органи

12. Спеціальний порядок захисту прав інтелектуальної власності здійснюється в:

А. органах служби безпеки

В. органах внутрішніх справ

С. органах митної служби

Перелік рекомендованих джерел:**Нормативно-правові акти**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Бачун О. Досудова підготовка справ щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2014. № 1 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=380>
2. Кодинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>
3. Гумега О. Судовий захист прав інтелектуальної власності в Україні як один із принципів цивільного права. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2020. № 6 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.inprojournal.org/wp-content/uploads/2016/11/Gumega-216.pdf>
4. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
5. Коротун О. М. Захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан розвитку процесуального законодавства. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/329>
6. Гумега О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: пошук шляхів удосконалення. // Теорія і практики інтелектуальної власності. 2019. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndiiv.org.ua/Files2/2014_6/15.pdf
7. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження. // Юридичний журнал. 2014. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
8. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. // Юридичний журнал. 2016. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>
9. Львов Ю.Б. Судовий захист прав інтелектуальної власності: сучасний стан та перспективи. // Право України. 2016. № 11 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://pravoua.com.ua/ua/store/pravoukr/pravo_ukr_11_16/Lvov_B_2016_11/
10. Світличний О. Охорона інтелектуальної власності у світлі судової реформи в Україні. Публічне право. 2017. № 4. С. 88–94.
11. Коваль М. Вищий суд з питань інтелектуальної власності: процес створення триває. Юридична газета. 02.07.2018. № 27–28 (629–630).

**Тема 2. Підвідомчість та підсудність справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
(2год.)**

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми необхідно дослідити питання підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності. Визначити особливості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку господарського судочинства. Окреслити особливості цивільної юрисдикції щодо розгляду таких спорів, а також, особливості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку адміністративного судочинства.

Магістрам необхідно звернути увагу й на питання підсудності справ у сфері інтелектуальної власності в порядку окремого виду судочинства: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

Окрім того, студентам необхідно дослідити діяльність Вищого суду з питань інтелектуальної власності та його компетенцію, а також, особливості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності у такому суді.

Питання для обговорення:

1. Загальні положення щодо підвідомчості розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Неюрисдикційний порядок розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
3. Цивільна юрисдикція щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
4. Підвідомчість справ щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в порядку господарського судочинства.
5. Підвідомчість щодо розгляду справ у сфері інтелектуальної власності в порядку адміністративного судочинства.
6. Підсудність щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності: загальні положення.
7. Підсудність справ в порядку окремих видів судочинств: цивільне судочинство; господарське судочинство; адміністративне судочинство.

Практичні завдання:

1. Складіть розгорнуту схему видів підсудності щодо розгляду судових справ щодо захисту прав інтелектуальної власності.
2. Розкрийте зміст неюрисдикційного порядку розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

Задачі:

Задача 1

ТОВ «Редакція газети «Квіти» (Позивач) звернулося до господарського суду з позовом до ТОВ «Редакція газети «Сад України» (Відповідач) про захист порушених авторських прав.

Судом з'ясовано, що 09.04.04 р. у № 12 «Сад України» на першій сторінці до матеріалу під заголовком «Великий день без семи мільйонів» опубліковано фотографію, автором якої зазначено Г. Семенова. Позивач стверджує, що автором цієї фотографії є його кореспондент Євген Петренко, а виключні майнові права на неї належать позивачу. Вказана фотографія була вперше опублікована у № 62 від 24-30 квітня 2003 р. газети «Квіти», її автором було

зазначено Євгена Петренка, і за неї автору було сплачено згідно довідки, виданої головним бухгалтером позивача. Достовірність всіх цих фактів була перевірена судом.

Відповідач проти позовних вимог заперечив, але відзиву суду не надав.

1. Вирішіть спір.

Задача 2

Позивач (Державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав») звернувся до господарського суду з позовом до Національної телерадіокомпанії України (Відповідач) про стягнення з відповідача компенсації за порушення авторських прав у розмірі 52 400 гривень. Третіми особами у справі залучено Державний комітет телебачення і радіомовлення України Міністерства освіти і науки України та власне Міністерство освіти та науки України. 07.01.05 р. відповідачем на Першому національному телеканалі було публічно сповіщено в ефір новорічну виставу «Свята новорічні - пригоди фантастичні», в якій використано літературний сценарій авторів Гарцмана А.С., Шуб І.Д. та музику Бистрякова В.Ю., авторські права на які передані авторами за договорами № 7675 від 12.02.02 р., № 17245 від 01.04.02 р. та № 81328 від 08.04.02 р. позивачу. Трансляцію вистави зафіксовано авторами на відеокасету, яка надана позивачем суду в якості доказу. Публічне виконання твору відбулося без дозволу (укладання ліцензійного договору) з позивачем та, відповідно, без сплати авторської винагороди.

Відповідач проти позовних вимог заперечив з таких підстав. В діях відповідача відсутня ознака вини, що відповідно до ст. 1166 ЦК України виключає притягнення відповідача до майнової відповідальності за публічне сповіщення новорічної вистави «Свята новорічні - пригоди фантастичні», яка виконувалася 05.01.05 р. Вистава виконувалася за рахунок коштів Державного бюджету України, публічне сповіщення здійснювалося відповідачем як бюджетною організацією на підставі п. 4 розпорядження Президента України «Про заходи щодо проведення новорічних і різдвяних свят» від 18.11.04 р. №294 та на виконання розпорядження Держтелерадіо від 24.11.04 р. Свято здійснювалося у першу чергу для дітей-сиріт, дітей-інвалідів, дітей із малозабезпечених і багатодітних сімей, які отримали запрошення на свято в першу чергу, тоді як багато дітей не змогли потрапити на свято. Саме для цих дітей і здійснювалася трансляція. Тобто, відповідач не мав намір порушити авторські права будь-яких осіб та не отримав доходу від здійснення трансляції вистави. Крім того, позивач, на думку відповідача, порушив вимоги законодавства подачею позову до суду в інтересах авторів - фізичних осіб.

Також відповідач вважає, що позивач подав позов до суду на порушення ст. 48 Закону України «Про авторське право та суміжні права», відповідно до якої позивач не наділений правом вимагати від відповідача компенсацію, що є виключною компетенцією суб'єктів авторських прав на твори.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України надав такі пояснення щодо позовних вимог. Організація вистави профінансована державою, тому держава мала б отримати майнові права на зазначений об'єкт інтелектуальної власності як мінімум в частині, що забезпечувала виконання розпорядження Президента України. Відповідно до пп. 32 п. 4 Положення Про Міністерство освіти і науки України, затвердженого Указом Президента України від 07.06.00 р. №773, Міносвіти координує діяльність щодо трансферу (передачі) технології і прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені повністю або частково за рахунок коштів державного бюджету. Крім того, Держтелерадіо зобов'язано забезпечити широке висвітлення в засобах масової інформації заходів, пов'язаних із новорічними та різдвяними святами, а також проведення 05.01.05 р. свята новорічної ялинки в

Національному палаці «Україна». Згідно зі статутом НТКУ, затвердженим постановою КМУ від 04.06.02р. №754, одним із основних завдань Телекомпанії є інформування про участь Президента України в офіційних заходах, що проводяться в державі. Тобто, на думку 3-ї особи, в даному випадку мало місце публічне сповіщення твору в якості інформування про перебіг політичної події, якою є новорічне свято ялинки.

Міністерство освіти і науки України надало такі пояснення щодо спору. Міністерство освіти і науки не видає дозволу на використання об'єктів авторського права, так як це не відноситься до його компетенції відповідно до законодавства. Також Міносвіти не погоджується з тим, що розпорядження Президента України може бути підставою для «вільного використання» творів.

1. Яке рішення має винести суд ?

2. Чи є договір управління майновими правами автора договором доручення ?

Задача 3

ПП «КРОК» (Позивач-1) та ПП «МАЙСТЕРНЯ» (Позивач-2) звернулися до Господарського суду м. Києва з позовами про визнання недійсним патенту України на промислові зразки № 8818, № 8819, № 8817, які належать ПП «ЗІРКА» (Відповідач-1) з посиланням на те, що промислові зразки за вищевказаними патентами є не патентоспроможними, а саме не є новими та не є придатними для набуття прав інтелектуальної власності на них, а також позивачами заявлено позовні вимоги до Державного департаменту інтелектуальної власності України (Відповідач-2) про зобов'язання внести запис до Державного реєстру патентів про визнання недійсним патентів та здійснити про це публікацію в Офіційному бюлетені «Промислова власність».

Відповідач-1 подав відзив, в якому заперечує позовні вимоги позивача, і просить відмовити в позові. Відповідач-2 проти заявлених позовних вимог заперечує та просить у задоволенні позовних вимог відмовити, посилаючись на те, що позивачі на власний розсуд визначають наявність у кресленнях та зображеннях деталей, що були опубліковані до дати подання заявок на патенти Відповідачем - 1, промисловим зразками, представленим на зображенням виробів, що охороняються патентами №№ 8817, 8818, 8819.

Позивачем подано до суду заяву про призначення по справі судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності для вирішення питання про відповідність промислових зразків, що охороняються патентами № № 8817, 8818, 8819 умовам патентоспроможності. Суд своєю ухвалою призначив експертизу.

Висновком експертизи об'єктів інтелектуальної власності, призначеної по справі, проведеної судовим експертом Київського НДІ судових експертиз, зокрема, визначено, що сукупність суттєвих ознак промислових зразків, що охороняються патентами №№ 8817, 8818, 8819 можна вважати такою, що стала загальнодоступною у світі до дати подання заявок до Установи, а саме до 19 серпня 2003 року. Експертом також було чітко визначено на підставі якої інформації вказані ознаки стали загальнодоступними.

1. Посилаючись на норми діючого законодавства України, визначити чи підлягає позов задоволенню?

2. Що є умовами патентоспроможності товару?

3. Що таке кваліфікаційна експертиза та порядок її проведення?

Задача 4

01.04.2005 року Позивач (Відкрите акціонерне товариство "ФРІОН") звернувся до суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності (Відповідач) про визнання

недійсним патенту № 10121А, виданий відповідачем 30.09.98 р., на тій підставі, що патент не відповідає вимогам охороноспроможності.

Відповідач у відзиві на позовну заяву позов не визнає, зазначаючи про відсутність предмету спору, так як строк дії патенту на момент подання позову до суду завершився.

Матеріалами справи та поясненнями представників позивача та відповідача встановлено: 30.09.98 р. Держпатентом України, правонаступником якого є відповідач, був виданий патент № 10121А на винахід "Спосіб виготовлення катодної фольги електролітичних конденсаторів" на ім'я позивача. Авторами винаходу є гр. Максимов Г.Ф., Іванов С.М., Фрюмін В.К., які передали позивачу право на використання винаходу відповідно до договору № 19 від 30.09.98 р. Оскаржуваний патент мав тимчасовий характер - був виданий на термін 5 років відповідно до заявки позивача.

1. Чи підлягає позов задоволенню?
2. Чи є закінчення строку дії патенту підставою для визнання його недійсним?
3. Вирішіть спір посилаючись на норми діючого законодавства.

Задача 5

Товариство з обмеженою відповідальністю "ЯНКО" звернулось до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності, третя особа Товариство з обмеженою відповідальністю "МРІЯ" про визнання свідоцтва України № 004 на знак для товарів і послуг недійсним повністю. 01.03.1998 позивач подав заявку № 0022 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг "Марка". 01.07.1998 ТОВ "МРІЯ" подало заявку № 0033 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг "Марка". 01.12.1999 знак позивача за заявкою № 0022 було зареєстровано і видано свідоцтво України № 145.

Рішенням господарського суду від 01.10.2000 свідоцтво України № 145 на знак "Марка" з пріоритетом від 01.03.1998 власником якого є позивач, визнано недійсним повністю.

Постановою апеляційного господарського суду від 01.02.2001 рішення господарського суду залишено без змін.

Відповідно з прийнятим рішенням відповідач вніс до Держреєстру відомості стосовно визнання недійсним повністю свідоцтва № 145, про що здійснив відповідну публікацію.

Постановою Вищого господарського суду України від 01.02.2002 ухвалу апеляційного господарського суду і рішення господарського суду скасовано, позов про визнання недійсним повністю свідоцтва України № 145 залишено без задоволення.

1. Розв'яжіть спір, визначивши, яке з цих рішень є законним і чому?

Задача 6

Державне підприємство «СОЮЗ» звернулось до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності про встановлення власника свідоцтва № 111 на знак для товарів і послуг.

Обставини справи. 01.01.1997 позивач подав до Держпатенту України заявку про реєстрацію знаків для товарів і послуг "СОЮЗ", якій було присвоєно № 001. В заявці назва заявника зазначена - ДП "СОЮЗ". 01.09.1998 Іванов О.О. звернувся з клопотанням до Науково-дослідного центру патентної експертизи Держпатенту України про зміну назви заявника з Державного підприємства "СОЮЗ" на фізичну особу Іванова О.О. 30.09.1998 Держпатент України прийняв рішення про державну реєстрацію знака для товарів і послуг за заявкою № 001 на ім'я Іванова О.О., на підставі якого було видане свідоцтво № 111 від 01.01.1999.

Яке рішення може прийняти господарський суд?

Задача 7

Андрес Б.Б., Мексика, звернувся до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності України та Закритого акціонерного товариства "МОРЕ" про визнання недійсним Свідоцтва на знак для товарів та послуг № 137 на ім'я ЗАТ "МОРЕ" недійсним в повному обсязі відносно пива в класі 32. 01.06.1994 у державному реєстрі знаків для товарів і послуг України у порядку перереєстрації Свідоцтва СРСР № 20 було зареєстровано словесний знак для товарів і послуг "CORONA EXTRA" з пріоритетною датою 01.03.1989 і видано свідоцтво № 003. Реєстрацію було здійснено стосовно пива класі 32 згідно Міжнародною класифікацією знаків для товарів і послуг (МКТП) на ім'я Андрес Б.Б., Мексика. Термін дії реєстрації подовжено до 01.03.2009. 01.06.1999 у державному реєстрі знаків для товарів і послуг було зареєстровано знак "Золота корона" відносно товарів і послуг у класах 16, 32 (включно з "пивом") та 42 на ім'я Ліон С.С., Люксембург. 01.11.1999 позивач у відповідності із ст. 19(2) Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" подав до Апеляційної ради Держпатенту заперечення проти реєстрації знаку "Золота корона" стосовно пива в класі 32, оскільки реєстрація цього знаку не відповідає умові надання правової охорони згідно зі ст. 6 Закону - "не можуть бути зареєстровані як знаки позначення, які є тотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати із знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи щодо однорідних товарів і послуг...", оскільки в Україні з 01.03.1989 діє знак для товарів і послуг "CORONA EXTRA" (EXTRA - найкращий).

Апеляційна рада Держпатенту відмовила в задоволенні заперечення.

1. Вирішіть спір.
2. Яке рішення може прийняти суд?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Остапчук В. Останні зміни в режимі захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2014. № 10 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1412>
2. Ніколаєнко А. Штучна підвідомчість в інтелектуальних спорах // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/shtuchna-pidvidomchist-v-intelektualnih-sporah.html>
3. Худенко О. Проблеми судового розгляду справ щодо прав інтелектуальної власності до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://radako.com.ua/news/problems-sudovogo-rozglyadu-sprav-shchodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-do-pochatku-roboti>

4. Мудрицька К. О. Особливості вирішення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2021.
5. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті Європейської інтеграції: Прохоров-Лукін Г., Кириченко І. Судова експертиза як невід'ємна складова ефективного захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2018. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1585>

Тема 3. Докази та доказування у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.
(2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід дослідити питання доказів та доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Визначити види доказів у таких справах. Дослідити питання належності та допустимості доказів, достовірності та достатності доказів. Окреслити предмет доказування та встановити обов'язок доказування.

Окрему увагу потрібно приділити питанням щодо особливостей доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності по відношенні до різних об'єктів інтелектуальної власності, зокрема, щодо захисту авторських та суміжних прав; у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності; засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту.

В процесі вивчення даної теми студентам необхідно проаналізувати матеріали судової практики, зокрема види доказів, які використовувалися сторонами в процесі судового розгляду справ, відповідність вимогам, які ставляться до доказів, що подаються та передбачені цивільним процесуальним законодавством України.

Питання для обговорення:

1. Види доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Предмет доказування у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.
2. Обов'язок доказування.
3. Належність та допустимість доказів, достовірність та достатність доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.
4. Особливості доказування у справах щодо захисту авторських прав.
5. Особливості доказування у справах щодо захисту суміжних прав.
6. Особливості доказування у справах щодо захисту права промислової власності.
7. Особливості доказування у справах щодо захисту прав на торговельну марку, комерційне найменування, права на зазначення місця походження товару.

Практичні завдання:

1. Складіть клопотання про витребування оригіналу свідоцтва на торговельну марку.
2. Розкрийте зміст належності та допустимості доказів, достовірності та достатності доказів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Задачі:**Задача 1**

10.06.2005 року Позивач, компанія «ЗІРКА», звернувся до суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України (Відповідач) про дострокове припинення дії міжнародної реєстрації № 566503 на знак для товарів і послуг ROLEX щодо всіх товарів 34 класу Міжнародної класифікації товарів та послуг для реєстрації знаків (МКТП). Позов мотивований тим, що цей знак не використовується в Україні протягом трьох років.

Державний департамент інтелектуальної власності у відзиві, не заперечуючи проти позову по суті, просить відмовити у задоволенні позову до Державного департаменту інтелектуальної власності, так як на час розгляду справи в суді кваліфікаційна експертиза за заявкою позивача ще не проведена, а тому на даний час не може бути відомо, чи буде позивачу відмовлено у видачі свідоцтва і відповідно - не відомо, чи будуть порушені його права відповідачем.

Компанія „ROLEX P.", яка була залучена Третьою особою, відзиву на позов не надала, представник у судові засідання не з'явився, хоча компанія була належним чином повідомлена про дату і місце розгляду справи.

Судом, в порядку підготовки справи до розгляду, направлено запит до Державної митної служби України, з метою з'ясування того, чи здійснювався імпорту продукції компанії „ROLEX P." маркованої знаком „ROLEX", протягом останніх трьох років. Судом отримано відповідь на запит від Державної митної служби України, де зазначено, що у період з 01.01.2001 р. по 01.05.2005 р., станом на 10.05.2005 р., імпорту тютюнових виробів, маркованих знаками „ROLEX" або „РОЛЕКС", в Україну ніким не здійснювався. Не виявлено в базі електронних копій вантажних митних декларацій за цей період, також інформації щодо імпорту товарів за кодами УКТЗЕД 2401, 2402, 2403, 3605, 4813, 4819, 9613 та 9614, маркованих знаками „ROLEX" або „РОЛЕКС". Департамент з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів ДПА України своїм листом з посиланням на Державну митну службу України, повідомив, що станом на 01.10.2004 р. тютюнові вироби з торгівельною маркою „ROLEX" або „РОЛЕКС" в Україні не декларувались. Третя особа не надала суду належних доказів добросовісного використання нею знаку „ROLEX" в Україні або того, що цей знак не використовувався з незалежних від неї причин, хоча компанія „ROLEX P." була належним чином була повідомлена про дату і місце розгляду справи.

Також в ході судового засідання судом було встановлено, що відповідно до положень Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків для товарів і послуг швейцарська компанія „ROLEX P." зареєструвала в Міжнародному бюро Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності знак для товарів і послуг ROLEX щодо ряду класів Міжнародної класифікації товарів та послуг для реєстрації знаків (МКТП), в тому числі і для 34 класу МКТП. Однією з країн, для яких розповсюдилась охорона знаку ROLEX згідно умов міжнародної реєстрації, третя особа вказала Україну. Згідно довідки ДП „Український інститут промислової власності" правова охорона знаку ROLEX, зареєстрованого компанією „ROLEX P." в Міжнародному бюро Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності, діє на території України в повному обсязі з 24.01.1991 р., а перереєстрація на Україну була здійснена 16.11.1993 р. Крім того, як слідує із Висновку Держдепартаменту від 26.02.2004 р. по заявці від 17.01.2001 р. про невідповідність позначення „ROLEX" умовам надання правової охорони, саме міжнародна реєстрація компанією „ROLEX P." спірного знаку стала

підставою для Державного департаменту інтелектуальної власності відмовити позивачу у реєстрації знаку „ROLEX" в 2004 р. за заявкою № 2001010259 від 17.01.2001 року.

1. Чи підлягає позов Компанії «Зірка» задоволенню?
2. Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 2

Компанія "ПАРФУМ" звернулась до господарського суду з позовом до компанії "СТІК", третя особа Державний департамент інтелектуальної власності МОН України (Департамент) про дострокове припинення дії на території України міжнародної реєстрації № 777 знаку "mario france" для товарів та послуг. Відповідно до положень Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків французька компанія "СТІК" зареєструвала в Міжнародному бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності знак для товарів і послуг "mario france" щодо класів 03, 04 Міжнародної класифікації товарів та послуг для реєстрації знаків. Відповідно з довідкою Департаменту правова охорона знаку "mario france" діє на території України у повному обсязі з 01.08.1995. Відомості про початок дії правової охорони цього знаку були опубліковані в Україні 01.09.1996.

За результатами дослідження англійської контори патентних повірених відповідач не використовує в Україні зареєстрований знак, товари класів 03, 04 МКТП з позначеннями "mario france" не вироблялись і не ввозились на Україну. Доказів добросовісного використання знаку "mario france" в Україні, або невикористання з незалежних від відповідача причин відповідач не надав.

Позивач має намір використовувати в господарській діяльності знак, схожий зі знаком "mario france".

1. Вирішіть спір.

Задача 3

Дочірнє підприємство з іноземними інвестиціями «ТРИГРАН» (Позивач) подало позов до Товариства з обмеженою відповідальністю «Здоров'я» (Відповідач 1) та Товариства з обмеженою відповідальністю «МЕГАДОН» (Відповідач 2) про припинення порушення прав інтелектуальної власності, а саме про заборону відповідачам використовувати будь-яким одним або всіма способами об'єкт інтелектуальної власності Позивача - торговельну марку «Кришталь». Судовою ухвалою у справі 3-ьою особою було залучено Державний департамент інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України.

Суд встановив, що Позивач відповідно до свідоцтва на знак для товарів і послуг № 31060 має право власності на знак для товарів і послуг «Кришталь» для товарів 5, 35, 42 класів Міжнародної класифікації товарів та послуг для реєстрації знаків (МКТП). Як стало відомо позивачу, Відповідач-1 через мережу своїх аптек здійснює реалізацію лікарського засобу «Кришталь», назва якого міститься на лікарських засобах та упаковці. Вживані позивачем та відповідачем-1 позначення є тотожними, що свідчить, на думку позивача, про порушення права його на знак для товарів і послуг. Позивач подав заявку на отримання свідоцтва 19.01.01 р.

Відповідачі проти позову заперечили з таких підстав. Відповідач-2 як юридична особа зареєстрований в жовтні 1998 р., і з вказаного періоду по теперішній час на підставі ліцензії здійснює діяльність з торгівлі медичними препаратами, в тому числі, з квітня 1999 р. по теперішній час купує та продає на території України медичні препарати «Кришталь» та «Мобін» з вказівною на їх виробника та представника на території України.

Виробником препаратів є компанія «ПЛІЕЙ Limited» (Індія), якій були Міністерством охорони здоров'я видані реєстраційні свідоцтва №Р.01.99/00078 від 12.01.1999 р. та

№Р.01.99/00079 від 12.01.1999 р., після чого в український медичний довідник лікарських препаратів «Компендіум» за 1999-2000 р.р. включені медичні препарати «Кришталь» та «Мобін» з вказівкою на їх виробника та представника на території України. 21.04.99 р. між відповідачем-2 та ТОВ «Макмак» (представником компанії «ПЛЕЙ Limited» на території України) укладено договір №28/210 про придбання препаратів, згідно якого по накладних з 21.04.99 р. до кінця 2000 р. відповідач-2 отримував та розповсюджував на території України зазначені препарати. Крім того, відповідач-2 отримував препарати за договором від 18.08.99р. №9 з дистриб'юторами ТОВ «МК «Макмак» протягом цього періоду. 21.11.03 р. відповідач-2 уклав договір з фірмою «ПОМОС», відповідно до якого фірма продає відповідачу-2 препарати, закуплені безпосередньо у виробника. На підставі зазначеного контракту відповідач-2 і отримує препарати станом на сьогоднішній день. В якості доказу того факту, що відповідач-2 розповсюджує препарати під знаком для товарів і послуг «Кришталь», починаючи з 1999 р., є накладні, надані відповідачем-2. Відповідно до пояснень відповідачів відповідач-1 через свою мережу аптек розповсюджує препарати, куплені ним на підставі договору з відповідачем-2. На підставі клопотання позивача по справі було проведено експертизу об'єкту інтелектуальної власності, про що суду надано висновок № 89 від 22.06.05 р., відповідно до якого знак для товарів і послуг позивача за свідоцтвом № 31060 є схожим настільки, що його можна сплутати зі словесними позначеннями «Кришталь» та «Kristal», які використовуються відповідачами стосовно товарів 5 класу МКТП - медичні, лікарські препарати; комбіноване позначення (упаковка лікарського засобу ІНСТАРІЛ ЕКСПЕКТОРАНТ), яке використовується відповідачами, є схожим настільки, що його можна сплутати зі знаком для товарів і послуг за свідоцтвом України №31060, права на який належать позивачу; відповідач-2 користується правом попереднього користування на словесне позначення «Кришталь» для товарів 5 класу МКТП, зокрема, медичні, лікарські препарати.

В судовому засіданні було надано постанову від 21.07.05р. старшого слідчого з особливо важливих справ Слідчого Управління МВС України в Дніпропетровській області про припинення кримінальної справи № 56, порушеної за фактом незаконного використання посадовими особами відповідача-2 знаків для товарів і послуг, за ознаками злочину, передбаченого ст. 229 ч. 2 КК України, у зв'язку з відсутністю складу злочину.

1. Чи підлягає позов задоволенню ?

2. Обґрунтуйте своє вирішення задачі посилаючись на норми діючого законодавства України.

Задача 4

Ю., як правонаступниця авторських прав свого батька – відомого письменника, подала позов до спільного підприємства „Сніп” про незаконне використання її права інтелектуальної власності, що виразилось у виданні спільним підприємством „Сніп” книги батька тиражем 100 тис. примірників.

У процесі підготовки справи до слухання було встановлено, що за своє життя її батько передав рукопис засновнику підприємства „Сніп” для ознайомлення і між ними велась підготовка проекту виключної ліцензійної угоди, але смерть автора перешкодила її укладенню. За заповітом автор передав усі свої права дочці, яка після вступу в права спадкоємниці їх уступила видавництву «Макс». Відповідач також пояснив, що в період підготовки договору на підставі попередньої домовленості переказав на рахунок автора обумовлену частину авторської винагороди і представив копію відповідного платіжного документа.

Позивачка наполягала на тому, що договір її батьком не був підписаний і про одержання ним сум за платіжним документом їй нічого не відомо.

1. Яке рішення повинен винести суд?

2. Чи є порушення прав інтелектуальної власності позивачки? Якщо є, то які заходи їх захисту передбачає чинне законодавство?

Задача 5

ТОВ "Тріумф" звернулось в господарський суд з позовом до ПП "Орбіта" про припинення неправомірного використання винаходу та відшкодування завданих збитків. В процесі розгляду справи з'ясувалось, що формула винаходу, на який ТОВ одержало патент, складається з 1 незалежного і 3 залежних пунктів. ПП використало всі ознаки, вказані в незалежному пункті формули винаходу, і деякі ознаки, вказані в залежних пунктах.

1. Чи мало місце порушення прав ТОВ на запатентований ним винахід?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Огляд практики Верховного Суду у спорах щодо захисту прав інтелектуальної власності (окремі питання). // [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/intel_vlasnist_27_05_2021.pdf
2. Жуков В. Забезпечення доказів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності // Українське Комерційне Право. 2021. № 1. с.141-149. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://konovalenko.zp.ua/wp-content/uploads/2010/12/jukov-2.pdf>
3. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
4. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / Н.В.Іванюта. Донецьк. 2012. 20с.
5. Тарасенко Л.Л. Докази і доказування у спорах щодо захисту авторських прав /Л.Л.Тарасенко // Адвокат. 2014. № 10. С.21-26. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://yurholding.com/news/78-dokazi-dokazuvannya-u-sporah-schodo-zahisavtorskihprav.html>
6. Фурса С., Цюра Т. Докази і доказування у цивільному процесі: Науково-практичний посібник (Серія: Процесуальні науки). К.: Видавець Фурса С.Я.; КНТ, 2019.
7. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності .2016. № 4. С.3-10. // [Електронний ресурс]. Режим доступу:

Тема 4. Забезпечення доказів та забезпечення позову у судах у справах щодо розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності.

(2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно визначити поняття, мету та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському та цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття, мета та види запобіжних заходів при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Особливості вжиття запобіжних заходів в господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.
3. Підстави припинення запобіжних заходів у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.
4. Забезпечення доказів в цивільному судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності. Види та мета забезпечення доказів.
5. Порядок розгляду питання щодо забезпечення доказів, щодо скасування забезпечення доказів.
6. Поняття, мета та види заходів забезпечення позову при розгляді спорів у сфері інтелектуальної власності.
7. Особливості забезпечення позову в цивільному та господарському судочинстві у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте ухвалу апеляційного суду Запорізької області про скасування ухвали суду першої інстанції про забезпечення позову, режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36439042>. Висловіть свою думку щодо наявності чи відсутності підстав для постановлення ухвали про забезпечення позову.

Що означає, що види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами? Проаналізуйте позицію, що висловлена судом у даній справі, щодо того, що співмірність, зокрема, полягає у тому, щоб засіб забезпечення відповідав предмету позову.

2. Проаналізуйте ст.ст.66, 67 ГПК України. Чи можливе постановлення ухвали про забезпечення позову в господарському судочинстві (у спорах про захист права інтелектуальної власності) до відкриття провадження по справі? Див. п.54 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності», Постанову Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 N 16 «Про деякі питання практики застосування заходів до забезпечення позову».

Ознайомтесь зч.4 ст.151 ЦПК України. Визначте умови постановлення ухвали про забезпечення позову в цивільному судочинстві у спорах про захист права інтелектуальної власності до подання позову.

3. Порівняйте правову природу таких правових інститутів як «запобіжні заходи» (РозділV-1 ГПК України), «забезпечення доказів» (ст.ст.133-135 ЦПК України) і «забезпечення позову» (ст.ст.151-155 ЦПК України, ст.ст. 66-68 ГПК України). Визначте сферу застосування вказаних правових інститутів під час розгляду спорів щодо прав інтелектуальної власності.

4. Проаналізуйте положення статті 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права». Порівняйте цю норму з положеннями щодо забезпечення позову, що передбачені ЦПК. Чи є розбіжності між ст. 53 Закону України «Про авторське право та суміжні права» та відповідними статтями ЦПК щодо забезпечення позову.

Задачі:

Задача 1

Заявником Петренко П. протягом періоду з 2004 по 2008 року було створено твори мистецтва, а саме ескізи майбутніх торгівельних марок, що являють собою результати його інтелектуальної творчої діяльності і за твердженням заявника, у нього як у автора творів мистецтва, виникли майнові авторські права на ці твори з моменту їх створення. В 2014 році Петренко П. під час здійснення покупок у супермаркеті «ВАРУС» в м.Дніпропетровську було виявлено реалізацію товарів виробництва ТОВ «МОРЕ-2007», ТОВ «СНЕК ЕКСПОРТ», ТОВ «РІДНИЙ ПРОДУКТ», ТОВ «ФАКТОР», «ТОВ ЧИСТА ПЛАНЕТА», на яких використано (відтворено) належні йому твори мистецтва, що він вважає незаконним, оскільки жодної домовленості з відповідачами щодо передачі їм права інтелектуальної власності у нього не було, угоди та/або договори щодо передачі майнових прав інтелектуальної власності також не укладались.Позовна заява, яку заявник має намір подати до суду протягом трьох днів з дня постановлення ухвали про забезпечення позову, містить в собі вимоги щодо поновлення його порушених прав як власника прав інтелектуальної власності на створені ним товарні знаки. В позові будуть заявлятися вимоги щодо припинення незаконного використання творів мистецтва відповідно до переліку, визнання недійсними Свідочтв України на знаки для товарів та послуг та внесення певних змін в Державному реєстрі свідоцтв України на знаки для товарів і послуг.

Чи є підстави для постановлення ухвали про забезпечення позову в даній справі?

Проаналізуйте предмет і підставу майбутнього позову у даній справі. Визначте, які саме права інтелектуальної власності, на думку позивача, порушено відповідачами.

Проаналізуйте ухвалу судупро забезпечення позову від 16 липня 2014 року, Справа №200/11908/14-ц, що прийнята в порядку ч.4 ст.151 ЦПК України, режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/39802526> .

Чи дотримано вимоги ЦПК України щодо постановлення відповідної ухвали?

Задача 2

ТОВ Торговельно-промислова фірма «Бекар ЛТД» звернулось до суду з позовом, в якому останнє просить визнати недійсними патенти України на промислові зразки від 25.07.2013 року та від 25.07.2013 року та зобов'язати Державну службу інтелектуальної власності України внести зміни до Державного реєстру промислових зразків України стосовно визнання недійсними вказаних патентів та здійснити публікацію про це в офіційному бюлетені «Промислова власність». Також позивачем подано заяву про забезпечення позову, в якій позивач просить: заборонити ОСОБА_1 передавати будь-якій особі право власності на патенти на промислові зразки та надавати будь-якій особі дозвіл на використання промислових зразків, які охороняються цими патентами; заборонити Державній службі інтелектуальної власності України приймати рішення про внесення будь-яких змін до Державного реєстру патентів України стосовно вказаних патентів на промислові зразки та вносити відповідні зміни до даного Реєстру та здійснювати пов'язані з цим публікації в офіційному бюлетені «Промислова власність»; заборонити Міністерству доходів і зборів України та спеціалізованим підрозділам Міністерства доходів і зборів України вносити до митного реєстру щодо зареєстрованих об'єктів права інтелектуальної власності інформацію про вищевказані патенти на промислові зразки.

Ознайомтесь з ухвалою суду по даній справі, режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/35276306>. Проаналізуйте її та висловіть власну думку щодо наявності підстав для її ухвалення. Ознайомтесь та проаналізуйте ст.ст.398, 399 Митного кодексу України.

Задача 3

Компанія NewMediaDistributionCompany L.L.C. звернулася до господарського суду із заявою про вжиття тимчасових заходів до ТОВ «Телерадіокомпанія «ТелеРадіоСвіт», яке, на думку Заявника, здійснює несанкціоноване та незаконне використання кінематографічних творів, права на які належать Заявнику. Заявник просить суд здійснити огляд приміщень ТОВ «Телерадіокомпанія «ТелеРадіоСвіт», а також накласти арешт та вилучити у ТОВ примірники кінематографічних творів згідно переліку, наведеному у заяві, з подальшою передачею на відповідальне зберігання. Суд залишив Заяву без руху та зобов'язав Заявника виправити недоліки протягом 20 днів з моменту постановлення ухвали.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Ознайомтесь з ухвалою суду <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6537250>

Чи може суд залишити заяву про вжиття запобіжних заходів без руху?

Проаналізуйте, чи відповідають вимоги Заявника видам запобіжних заходів, що передбачені ГПК?

При підготовці опрацюйте Розділ II Постанови Пленуму Вищого господарського суду від 17.10.2012 р. № 12 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс].

Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс].

Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Беліков О. Забезпечення позову в цивільному судочинстві // Юридичний журнал. 2017. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2610>
2. Жуков В. Забезпечення доказів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності // Українське Комерційне Право. 2021. № 1. с.141-149. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://konovalenko.zp.ua/wp-content/uploads/2010/12/jukov-2.pdf>
3. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
4. Іванюта Н.В. Забезпечення позову в господарському судочинстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спец. 12.00.04 «господарське право, господарсько-процесуальне право» / Н.В.Іванюта. Донецьк. 2012. 20с.
5. Тарасенко Л.Л. Докази і доказування у спорах щодо захисту авторських прав /Л.Л.Тарасенко // Адвокат. 2014. № 10. С.21-26. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://yurholding.com/news/78-dokazi-dokazuvannya-u-sporah-schodo-zahisavtorskihprav.html>
6. Фурса С., Цюра Т. Докази і доказування у цивільному процесі: Науково-практичний посібник (Серія: Процесуальні науки). К.: Видавець Фурса С.Я.; КНТ, 2019.
7. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності .2016. № 4. С.3-10. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_4/1.pdf
8. Штефан О. Дещо до питання про заходи збереження доказів по справах, що виникають із спірних правовідносин у сфері інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. №4. С.3-10. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_4/1.pdf

Тема 5. Судовий захист авторських та суміжних прав. (2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно окреслити особливості захисту авторських та суміжних прав. Дослідити питання пов'язане з процедурою подачі позову щодо захисту авторських та суміжних прав, правильністю визначення предмету позовних вимог, підстав подання позову. З'ясувати питання пов'язане з формою позовної заяви та правильністю її оформлення відповідно до вимог чинного законодавства України.

Студентам необхідно вивчити особливості досудового розгляду даної категорії справ. Визначити питання пов'язане із способами захисту авторських та суміжних прав, суб'єктом складом процесуальних правовідносин у таких справах.

Особливу увагу звернути на судовому розгляді справ пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, а також, питання оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав та порядок такого оскарження.

Питання для обговорення:

1. Об'єкти авторського права та суміжних прав, що підлягають правовій охороні.
2. Подання позову щодо захисту авторських або суміжних прав. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову.
3. Способи захисту авторських та суміжних прав. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.
4. Підсудність у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.
5. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту авторських та суміжних прав. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.
6. Особливості судового розгляду спорів щодо захисту авторських та суміжних прав.
7. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту авторських та суміжних прав.

Практичні завдання:

1. Складіть позовну заяву про захист права автора на курсову роботу.
2. Складіть позовну заяву про визнання авторського договору недійсним.

Задачі:

Задача 1

У вітальній новорічній листівці, розісланій однією з політичних партій у м. Львові було використано намальоване житомирським митцем Іллею Строяговським зображення київської «йолки». Про дану листівку автор малюнку дізнався із соціальних мереж. На своїй сторінці у мережі Facebook Стронговський дозволив некомерційне використання малюнку користувачами «для себе», але 19 грудня заборонив будь-яке використання малюнку.

1. Чи правомірно було використано малюнок?
2. Чи порушені цією партією якісь права автора?

Задача 2

У 2006 році видавництво «Преміум друк» опублікувало навчальний посібник «Інноваційна діяльність» авторів Несика А.Ф. та Підвального С.М. У 2008 році видавництво «Люкс +» перекидало посібник згідно з договором, укладеним тільки з одним із двох авторів – Підвальним С.М. «Преміум друк» подав позов до суду про визнання договору з «Люкс +» недійсним, вилучення контрафактних примірників твору і відшкодування шкода за порушення авторських прав.

1. Чи правомірні вимоги «Преміум друк»?
2. Яке рішення має прийняти суд?

Задача 3

До 40 річчя російського державного підприємства «Державний лазерний полігон «РАЙДУГА» видавництвом «ВІТ – прінт» було видано книгу. У книзі було використано фотографії з видами природи околиць міста. Колишній працівник підприємства «РАЙДУГА» Сорокін О. помітив, що деякі фотографії схожі на його власні фото. При детальному розгляді він помітив, що на одній з фотографій присутній «водяний знак» сайту Сорокіна

<http://www.electrosad.ru>. Фотографії О. Сорокіна були розміщені на його власному сайті в розділі «Мої шпалери та фото» та доступні для скачування. У переліку авторів книги, ім'я Сорокіна не згадане, а 38 автором фотографій значиться Хромов А.В.

1. Чи може Сорокін довести, що його права порушені, якщо так, то які і яким чином?

Задача 4

Фотограф Сергій Степаненко у одному з підземних переходів м. Харкова помітив рекламу "Ломбард ЗАТ "Грантполіс і компанія". Рекламний плакат містив фотографію нічного м. Харків, подібну до фото зробленого Степаненком, Замовником реклами значився "Ломбард ЗАТ Грантполіс і компанія", виконавець – невідомий.

1. Чи правомірна така ситуація?
2. Хто повинен понести відповідальність, яку і чому?

Задача 5

Композитор Музиченко В.В, та поет Плетньов О.А. створили декілька пісень, які були виконані в концертному залі. Видавництво «Полісся-Прес» звернулося до авторів з пропозицією про видання цих пісень.

1. З ким із авторів повинен бути укладений цей договір, якщо видавництво має намір водночас видати ноти з текстом, а також ноти і текст окремо?

Задача 6

Підприємство швидкого харчування замовило рекламній фірмі «Креатив» рекламний ролик. У ролику було використано кадр з фільму «Операція И та інші пригоди Шурика» «Хто не працює, той їсть. Учись студент». Автори ролику не отримували згоди авторів фільму на використання уривку, мотивуючи це тим, що використовувався не весь фільм, а лише кадр з однією фразою.

1. Чи правильно вчинили розробники реклами? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 7

Продюсерська компанія «Форвард-фільм», власник виключних прав на серіал «Вулиці розбитих ліхтарів», звернулася до суду з позовом про порушення авторських прав виробником серіалу «Опера» (ТОВ «Фенікс-фільм»), заявивши, що «Феніксфільм» порушив виключні права позивача, так як серіал «Опера» є переробкою серіалу «Вулиці розбитих ліхтарів» і для його створення необхідно було отримати дозвіл «Форвард-фільм». До того ж у серіалі присутні ті ж актори і їх герої, що і в «Вулицях розбитих ліхтарів». Відповідач заявив, що заключив договір зі сценаристом, який і створив сценарій серіалу «Опери», що є новим і оригінальним твором.

1. Чи є порушником «Фенікс-фільм»? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 8

Працівник теплокомуненерго Світлячков М. для полегшення власної роботи у робочий час на робочому комп'ютері створив базу даних платників та боржників. Після того, ж керівництво дізналося про існування такої бази, Світлячков М. видалив її з робочого комп'ютера та відмовився надати її керівництву підприємства для використання іншими працівниками, мотивуючи це тим, що створив її за власним бажанням і ініціативою, тому не зобов'язаний надавати результати своєї праці іншим працівникам.

1. Чи правомірно вчинив працівник?
2. Чи повинен він передати базу даних?

Перелік рекомендованих джерел:**Нормативно-правові акти**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Коноваленко В. Компенсація за порушення авторського права і суміжних прав. Чи є світло в кінці тунелю? // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/kompensaciya-za-porushennya-avtorskogo-prava-i-sumizhnih-prav-chi-e-svitlo-v-kinci-tunelyu.html>
2. Гандзюк Ю., Власов М. Особливості авторського збору (відрахувань) з виробників та імпортерів обладнання і матеріальних носіїв: європейський досвід // Інтелектуальна власність. 2014. № 12.
3. Калениченко П. А. Проблеми охорони авторського і суміжних прав у мережі інтернет // Часопис Київського університету права. Київ. 2019. № 2. С.192-199.
4. Кетрарь А.А. Правові проблеми захисту авторських та суміжних прав від піратства в мережі інтернет // Часопис цивілістики. Одеса. 2014. Випуск 14. С.141-145.
5. Люка А. Уніфікація режиму охорони авторського права і суміжних прав у рамках Європейського Союзу / А. Люка // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2021. С. 6-15.
6. Петренко П. Роль суду ЄС у правовому регулюванні захисту авторського права і суміжних прав у європейському союзі. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
<http://www.spilnota.org.ua/ua/article/id-1112/>
7. Рудник Т.В. Відповідальність за порушення авторського права // Часопис Київського університету права. Київ. 2020. № 2. С.248-251.
8. Сенік С.В., Лемик Р.Я. Цивільне процесуальне право: навч. посібник / С.В.Сенік, Р.Я.Лемик. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 424 с.

Тема 6. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності, що пов'язані із захистом таких прав на правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень.
(2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми магістрам необхідно знати умови надання правової охорони засобам індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування,

географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.

Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.

Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.

Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.

Питання для обговорення:

1. Подання позову щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову.
2. Способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Види позовів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.
3. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.
4. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.
5. Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.
6. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування, географічні зазначення.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте підстави визнання недійсним Свідоцтва на знак для товарів і послуг. Визначте предмет та підставу позову в цій категорії справ. Які особливості доказування в цих справах? Ознайомтесь з ст.19 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
2. Визначте способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування

та географічні зазначення. Проаналізуйте спеціальне законодавство. Які способи захисту прав на знаки для товарів і послуг, комерційні найменування та географічні зазначення можна поєднати в позові?

3. Проаналізуйте предмет доказування у справах про захист прав на знаки для товарів і послуг. Визначте засоби доказування у цій категорії справ. Назвіть випадки, коли висновок експерта є визначальним засобом доказування.

Задачі:

Задача 1

Компанією Командор С.А. заявлений позов до Приватного підприємства «Командор» про припинення порушення прав інтелектуальної власності авторських прав, про захист ділової репутації. Зокрема, Позивач здійснює свою діяльність з проектування та виробництва систем розсувних дверей та систем для забудови ніш та шаф-купе. На території України позивачу належить знак для товарів та послуг KOMANDOR. В позовній заяві позивач зазначає, що в кінці 2012 року йому стало відомо про незаконне використання Приватним підприємством "Командор" на території України знаку для товарів і послуг, право на який належить Позивачу на підставі Свідоцтва. Незаконне використання полягає в тому, що Відповідач розмістив на сторінках власного сайту <http://www.komandor.com.ua/> інформацію про компанію Позивача, різноманітні посилання на її діяльність, інформацію про програмне забезпечення, знак для товарів та послуг, який є схожим настільки, що його можна сплутати зі знаком для товарів і послуг, який належить Позивачу. Позивач стверджує, що шляхом ідентичного оформлення та змісту сайту, використання на сторінках свого сайту знаку для товарів та послуг KOMANDOR Відповідач вводить в оману споживачів і видає сумнівну продукцію за продукцію компанії Позивача. Крім того, Відповідач на сторінках свого сайту без дозволу Позивача розмістив фотографії з сайту <http://komandor.com/>, котрі належить Позивачеві, і на які Позивач має виключні авторські права, на підставі розділу 7 Агентської угоди від 20.10.2005, укладеної між Позивачем та НовумВеликопольське рекламне агентство.

Визначте об'єкти права інтелектуальної власності, права на які порушено відповідачем.

Чи підпадають дії відповідача під поняття «використання знаку для товарів і послуг»?

Визначте предмет доказування у даній справі. Ознайомтесь з рішенням суду <http://reyestr.court.gov.ua/Review/33507108>

Задача 2

СПД ФО, позивач, займається рекламною діяльністю з використанням позначення "ІНФОРМАЦІЯ_1" та з метою захисту власних інтелектуальних прав в рекламній діяльності у 2001 році зареєстрував за собою знак для товарів та послуг "ІНФОРМАЦІЯ_1" та отримав відповідне свідоцтво, яке чинне до 27.03.2021 р. Наприкінці 2012 р. біля відділення ПАТ "Брокбізнесбанк" позивачу надали рекламну листівку, з якої вбачається, що ПАТ "Брокбізнесбанк" з 20.10.2012 р. по 31.12.2012 р. проводить акцію із застосуванням знаку для товарів та послуг "ІНФОРМАЦІЯ_1", як реклами депозитного вкладу із 24% річних у гривнях. Свідоцтво на знак для товарів та послуг, яким володіє позивач, зареєстровано, зокрема, і за класом МКТУ № 35 "реклама". Відповідач не звертався з проханням надати дозвіл на його використання. Таким чином, позивач вважає, що при рекламуванні

банківського продукту відповідача з метою сформулювати та підтримати обізнаність споживачів та їх інтерес до продукту відповідача (банківського депозиту) використано позначення "ІНФОРМАЦІЯ_1" яке, як об'єкт інтелектуальної власності, зареєстровано за позивачем. Позивач просить зобов'язати відповідача припинити використання у рекламній продукції позначення "ІНФОРМАЦІЯ_1". та стягнути з відповідача 100000 грн. збитків у вигляді упущеної вигоди.

Суд ухвалив рішення, яким відмовив в задоволенні позову, вказавши, що товаром (послугою), для якої зареєстровано знак за свідоцтвом позивача, є реклама, а товаром (послугою), яка рекламує банк у досліджених листівках та оголошеннях у ЗМІ, є банківська послуга - депозитний продукт «ІНФОРМАЦІЯ_1», внаслідок чого використання банком у власній рекламі такого позначення не може ввести в оману споживача щодо особи, яка надає послугу.

Проаналізуйте ситуацію. Ознайомтесь з повним текстом рішення суду <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40204308> . Висловіть свою думку щодо відхилення судом висновку експерта в даній справі.

Визначте, чи використання відповідачем спірних позначень після одержання позивачем відповідного свідоцтва України на знак для товарів і послуг є порушенням прав інтелектуальної власності позивача.

Задача 3

ТОВ "Інкерманський завод марочних вин" звернулось до суду з позовом до ТОВ "КД Коктебель" та Держаної служби інтелектуальної власності України про визнання недійсним Свідоцтва на знак для товарів та послуг. Позивач є стороною ліцензійної угоди від 10.01.2011 р., укладеної з Компанією «ЯРЛІС ІНВЕСТМЕНТС ЛТД», згідно якої позивачу надано невиключну ліцензію на використання знаків для товарів та послуг «СТАРІЙ НЕКТАР» і «СТАРЫЙ НЕКТАР», а також надано право звертатися до судових та інших компетентних державних органів з заявам, позовами, що спрямовані на захист прав власника свідоцтва. Натомість 11.02.2013 на ім'я ТОВ "КД Коктебель" (відповідач 1) Державною службою інтелектуальної власності України (відповідач 2) було зареєстровано комбінований знак для товарів і послуг знак і видано Свідоцтво. Позивач обґрунтовує свої позовні вимоги невідповідністю знака для товарів і послуг, власником якого є відповідач 1, умовам надання правової охорони, зокрема, цей знак є схожим до ступеня змішування з раніше зареєстрованими знаками позивача; є оманливим або таким, що може ввести в оману щодо товару, послуги або особи, яка виробляє товар або надає послугу. Зазначені доводи позивач підтверджує висновком експертного дослідження об'єктів інтелектуальної власності, складеним експертами Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук.

Відповідач 1 зазначив в про те, що він згідно п. 1.5 договору оренди № 1127 від 26.07.2001 р. цілісного майнового комплексу державного підприємства радгосп-завод «Коктебель» є правонаступником державного підприємства радгосп-завод «Коктебель», а продукція з назвою «Старий Нектар» почала вироблятися цим підприємством ще з кінця 70-х-початку 80-х років ХХ ст. Тому, на думку відповідача 1, він має право на виробництво виноробної продукції з використанням назви «Старий Нектар». 17.09.2012 відповідачем 1 було подано заявку № m 201216166 на реєстрацію комбінованого позначення як знака для товарів і послуг з метою подальшого надання свідоцтва на такий знак до органу ліцензування

(Міністерства доходів та зборів України) для отримання додатку до ліцензії та підтвердження можливості виробництва вина з такою назвою. Відповідач 2 зазначив про те, що за результатами проведення кваліфікаційної експертизи заявки Відповідача 1 на знак для товарів і послуг було встановлено, що заявлене позначення відповідає умовам надання правової охорони.

Суд задовольнив позов.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Визначте предмет доказування для позивача та відповідача. Обґрунтуйте правову позицію кожної із сторін з посилання на відповідні норми.

Проаналізуйте ст.500 ЦК України. Чи можливе застосування в даному спорі цієї норми?

Ознайомтесь з текстом рішення суду <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38034313>. Проаналізуйте його.

Задача 3

ПП Науково-виробниче підприємство "Харчові продукти "Мультимікс" (далі-позивач) звернулося до суду з позовом до ТОВ дистриб'юторська компанія "Еллада" (далі-відповідач-1), про дострокове припинення дії свідоцтва України на знак для товарів і послуг «Ізюминка» та зобов'язання відповідного органу внести зміни до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг про дострокове припинення свідоцтва України на цей знак, опублікування в офіційному бюлетені «Промислова власність» відомостей про припинення дії свідоцтва. Відповідач є власником свідоцтва на знак для товарів і послуг «Ізюминка», для товарів 29 класу МКТП з 2016р. Позивач зазначає, що свідоцтво на знак для товарів і послуг «Ізюминка» для товарів 29 класу за МКТП не використовується в Україні, що дає підстави для його дострокового припинення дії.

Суд позов задовольнив.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Ознайомтесь з рішенням суду <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40841291>

Що свідчить про використання знака власником Свідоцтва?

Які можуть бути поважні причини невикористання знака протягом тривалого часу?

Охарактеризуйте підстави дострокового припинення дії свідоцтва на торговельну марку. Хто має право на звернення до суду з вказаним позовом?

Ознайомтесь та проаналізуйте рішення суду в подібній справі: рішення господарського суду м.Києва від 03.11.2014р., Справа № 910/780/14, режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41319248>.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

2. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Владимірова Н. Судова практика в справах про визнання свідоцтва на знак для товарів і послуг недійсним як спосіб захисту прав на торговельну марку // Інтелектуальна власність. 2014. № 1.
2. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2018. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
3. Марушева О. Форми захисту прав на торговельну марку // Влада. Людина. Закон. 2016. № 2(113). С.51-54. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vlz.in.ua/uploads/File/pdf/St/2013-s/2013-2s/Maruheva.pdf>
4. Прудкий О. Захист прав на використання торговельних марок в інтернеті: судова практика // ЮРИСТ&ЗАКОН. 2014. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lcfgroup.com.ua/news/publications/1675/>
5. Романадзе Л.Д. Захист прав на торговельні марки у міжнародному приватному праві: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Л.Д. Романадзе ; Одес. нац. юрид. акад. О., 2018. 18 с.

Тема 7. Судовий захист прав інтелектуальної власності на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки). (2 год.)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки до семінарського заняття магістрам потрібно окреслити умови надання правової охорони об'єктам промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок). Дослідити порядок подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності, визначити форму позову та його зміст. Окреслити предмет та підстави даних позовних вимог, а також, види позовів, які можуть бути у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

Студентам необхідно розкрити досудовий та судовий порядок розгляду зазначеної категорії справ. Важливим є вивчення студентами питання щодо оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

З метою грамотного оформлення позовної заяви та підготовки доказів важливим є дослідження підвідомчості та підсудності у даній категорії справ, що, також, потрібно розглянути магістрам при підготовці до семінарського заняття.

В сучасних умовах розвитку ринкової економіки студентам необхідно дослідити особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Питання для обговорення:

1. Умови надання правової охорони об'єктам промислової власності (винахід, корисна модель, промисловий зразок).
2. Подання позову щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Форма і зміст

позовної заяви. Предмет та підстави позову. Види позовів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.

3. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.
4. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.
5. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.
6. Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.
7. Особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на об'єкти промислової власності.
8. Особливості розгляду спорів щодо захисту прав інтелектуальної власності у відносинах економічної конкуренції.

Практичні завдання:

1. Розкрийте порядок подачі заявки на отримання патенту.
2. Складіть позовну заяву про визнання патенту недійсним.
3. Складіть заяву про розсекречування секретного винаходу.

Задачі:

Задача 1

Винахідник Фантазьоров В.І. працював над розробкою нового біорегулятора. Так як терміни виконання роботи були обмежені, розуміючи, що він не встигає виконати роботу вчасно, Фантазьоров В.І. звертається до знайомого інженера Завидкина І.І. за допомогою у виготовленні креслень окремих елементів пристрою. В процесі підготовки документів до Державної служби інтелектуальної власності для видачі патенту на винахід Завидкин І.І. почав претендувати на статус співавтора. Фантазьоров В.І. йому відмовив.

1. Хто правий у ситуації, що склалася? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 2

При реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю державний реєстраційний орган відмовив в реєстрації, мотивуючи це тим, що до статутного фонду Товариства включені права на промислові зразки, вартість яких не можна оцінити. Промислові зразки розроблені одним із засновників і планувалися для використання в процесі діяльності Товариства.

1. Чи правомірна така ситуація?
2. Чи мав право державний реєстраційний орган відмовити в реєстрації?
3. Чи можна здійснити оцінку майнових прав на промисловий зразок?

Задача 3

Фірма «А» отримала патент на прилад для ремонту безкамерних шин із застосуванням спеціальних гумових пробок. Дві інші фірми («В» і «С») почали виробляти і поставляти на ринок аналогічні пробки.

1. Чи мають право фірми «В» і «С» виробляти ці пробки без відповідних документів, адже це не сам прилад? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 4

10 серпня 2013 року власник приватного підприємства Каркич В.І. уклав договір з інженером Володіним А.П. щодо створення моделі магазинної стійки для продажу газет та

журналів. Осінню 2013 року замовник помирає, після чого до нотаріальної контори звертається син померлого Каркич А. В. із заявою про видачу свідоцтва про право на спадщину на використання корисної моделі; на право присвоєння корисній моделі свого імені; на право на перешкоджання неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності.

1. Чи має право Каркич А. В. на отримання відповідних прав? Якщо так, то чому?

Задача 5

Інженер науково-дослідного інституту Кращенко К. за завданням керівника інституту почав роботу над розробкою нової системи герметизації газових свердловин. Після закінчення роботи, Кращенко К. відзвітував керівництву про реалізацію проекту та про необхідність отримання патенту на винахід. Впродовж півроку керівництво не подавало заявки на винахід. Інженер, який хвилювався, що хтось може розробити аналогічний спосіб герметизації вирішив подати заявку до Укрпатенту самостійно. Дізнавшись про наміри Кращенко К., керівник попередив його, що винахід розроблений в межах виконання службових обов'язків і належить науково-дослідному інституту, тому інженер не має права патентувати його самостійно.

1. Відповідь обґрунтуйте.

Задача 6

ТОВ «Реліквія» голосило конкурс на кращий товарний знак для своїх товарів. У конкурсі перемогу здобув місцевий художник Стасюк П., він і отримав нагороду за перше призове місце. Після конкурсу, підприємство зареєструвало товарний знак і отримало відповідне свідоцтво. Невдовзі, Стасюк П. звернувся до директора підприємства з вимогою про виплату авторської винагороди.

1. Чи правомірні вимоги Стасюка П.?
2. Чи повинно підприємство виплачувати йому кошти?

Задача 7

У 2008 році підприємство «Домашній затишок» зареєструвало свій знак для товарів і послуг. Невдовзі керівництво підприємства звернулося до суду із позовом до підприємства «Затишок» з вимогою про визнання незаконним використання знаку для товарів і послуг та припинення такого використання, оскільки воно порушує їх права інтелектуальної власності.

1. Чи правомірно використання підприємством «Затишок» цієї назви? Відповідь обґрунтуйте.

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Козинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс].

Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>

2. Гуля С.Л., Охромеев Ю.Г. Проблемні питання під час проведення судової експертизи зі встановлення новизни корисної моделі // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://intelekt.org.ua/sites/default/files/ohromeev_gulyastattya_se_pri_vstanovlenni_novizni_korisnoyi_modeli.pdf
3. Давид Л.Л. Проблеми вдосконалення судового захисту суб'єктивних цивільних прав на промисловий зразок // Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-1. С.120-122 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.pap.in.ua/3-1_2013/3/Davyd%20L.L..pdf
4. Коваль А. Деякі особливості судових справ про визнання недійними патентів на промислові зразки. // Юридичний журнал. 2016. № 9 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2402>
5. Тарасенко Л.Л. Вирішення спорів щодо порушення патентних прав // Л.Л.Тарасенко. / Часопис Київського університету права. 2016. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/CHAS16_2.pdf

***Тема 8. Особливості судового захисту прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності (селекційні досягнення, наукові відкриття, ТІМ, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці).
(2 год.)***

Методичні рекомендації: в процесі підготовки до семінарського заняття магістрам потрібно окреслити умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності. Дослідити порядок подання позову щодо захисту прав на відповідні об'єкти, визначити форму позову та його зміст. Окреслити предмет та підстави даних позовних вимог, а також, види позовів, які можуть бути у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти промислової власності.

Студентам необхідно розкрити судовий порядок розгляду зазначеної категорії справ. Важливим є вивчення студентами питання щодо оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

З метою грамотного оформлення позовної заяви та підготовки доказів важливим є дослідження підвідомчості та підсудності у даній категорії справ, що, також, потрібно розглянути магістрам при підготовці до семінарського заняття.

Питання для обговорення:

1. Умови надання правової охорони нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності.
2. Подання позову щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Форма і зміст позовної заяви. Предмет та підстави позову. Види позовів у справах щодо захисту прав на вказані об'єкти.
3. Суб'єктний склад процесуальних правовідносин у справах щодо захисту прав на нетрадиційним об'єктам інтелектуальної власності.
4. Підвідомчість та підсудність у цій категорії справ.
5. Предмет доказування, засоби доказування у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Обов'язок доказування вимог та заперечень сторін.
6. Особливості судового розгляду спорів щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності та особливості оскарження рішень судів у справах щодо захисту прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте підстави визнання недійсним Патенту на селекційне досягнення (сорт рослин). Визначте предмет та підставу позову в цій категорії справ. Які особливості доказування в цих справах?
2. Проаналізуйте предмет доказування у справах про захист прав на раціоналізаторську пропозицію. Визначте засоби доказування у цій категорії справ. Назвіть випадки, коли електронні докази є визначальними засобами доказування і наведіть їх приклади.

Перелік рекомендованих джерел:**Нормативно-правові акти**

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Література

1. Козинець А. Н. Захист прав інтелектуальної власності в умовах впровадження судової реформи // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/3.pdf>
2. Бочарова Н. Права інтелектуальної власності ЄС. Гармонізація з національним законодавством // Віче. 2015. № 13 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/278/>
3. Тарасенко Л.Л. Вирішення спорів щодо порушення патентних прав // Л.Л.Тарасенко. / Часопис Київського університету права. 2016. № 2 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/doc/CHAS16_2.pdf
4. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf
5. Іванюта Н.В. Захист та гарантії прав відповідача в процесі реалізації забезпечення позову в господарському судочинстві // Часопис Київського університету права. 2020. № 3. С.188-191 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_3/188.pdf
6. Кириченко І. Вирішення судових спорів з питань інтелектуальної власності. Експертне дослідження // Юридичний журнал. 2014. № 3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=116>
7. Косенко С. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності // Юридичний журнал. 2016. № 4 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2220>

**Тема 9. Судовий захист прав інтелектуальної власності: міжнародний досвід.
(2 год.)**

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід визначити категорію спорів, які виникають у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Дослідити питання особливостей розгляду таких спорів за міжнародним законодавством. Дослідити міжнародну судову практику. Виявити переваги та недоліки законодавства ЄС та США та проаналізувати можливість гармонізації з національним законодавством та імплементації відповідних правових норм до міжнародних стандартів.

Особливу увагу звернути на характеристики міжнародних договорів та аналізу їх змісту щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності, мова йде про міжнародні договори учасницею яких є Україна та міжнародні договори загалом.

Окрім того, проаналізувати діяльність міжнародних організацій щодо врегулювання спорів у сфері інтелектуальної власності, наприклад, ВОІВ.

Питання для обговорення:

1. Спори у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС, США. Правове регулювання розгляду спорів у сфері інтелектуальної власності в країнах ЄС та США.
2. Юрисдикційний і неюрисдикційний порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності: міжнародний досвід.
3. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на об'єкти промислової власності, в країнах ЄС та США.
4. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на знаки для товарів і послуг, в країнах ЄС та США.
5. Особливості розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із захистом авторських та суміжних прав, в країнах ЄС та США.
6. Роль та значення міжнародних договорів щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

1. Складіть проект міжнародного договору щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності.
2. Розкрийте зміст міжнародного юрисдикційного та неюрисдикційного порядку захисту прав у сфері інтелектуальної власності.

Задачі:

Задача 1

До суду звернулась фірма "СЕГА" ЛТД (Японія) (позивач) до ТОВ "ЛІТО" (відповідач) (Україна); 3-я особа на стороні позивача - Державний департамент інтелектуальної власності України "Про визнання недійсним свідоцтва України №7301 від 20.06.1995р. на знак для товарів і послуг".

Відповідач позив не визнав, посилаючись на необґрунтованість позову.

Третя особа - Державний департамент інтелектуальної власності України заперечень щодо позовних вимог не надала.

Позивачем заявлено вимогу про визнання недійсним Свідоцтва №7301 від 20.06.1995р. на знак для товарів та послуг "СЕГА" відповідно до ст. 6 bis Паризької конвенції по охороні

промислової власності у зв'язку з тим, що він являє собою відтворення загальновідомого знака "СЕГА", який належить фірмі "СЕГА" ЛТД (Японія) з 1960 року.

Як свідчать матеріали справи, знак "СЕГА" належить позивачеві з 1960 року, тобто використовується вже понад 40 років. Знак зареєстрований на ім'я позивача в 107 країнах світу, в яких на нього видано 341 охоронний документ. З метою попередження інших виробників знак "СЕГА" супроводжується попереджувальним маркуванням-зображенням ®. В 1995 році було вироблено і реалізовано товарів, позначених знаком "СЕГА" на суму, що складає 3,73 млрд. доларів США, в 1996 році - 3,25 млрд. доларів США, в 1997 році - 2,9 млрд. доларів США. За оцінками фахівців, книга Ніколаса Кохана "Найвідоміші в світі торгові марки" серед компаній, що виробляють іграшки, знак "СЕГА" займає 3 місце в світі. В списку INTERNET загальновідомих в світі знаків, також є знак "СЕГА". Знак "СЕГА" більше десяти років відомий в Україні, оскільки на її території від 21.11.90 р. діяло свідоцтво СРСР № 92092 на знак "СЕГА".

Представлені позивачем документи (Висновок ТІШ м. Києва, довідки, пропозиції до продажу в ЗМІ із вказівкою ціни, рекламні матеріали) свідчать про наявність товарів, маркованих знаком "СЕГА", виробництва Японії на українському ринку з 1994 р., тобто до подання заявки на цей знак ТОВ "ЛІТО". Це підтверджує у відзиві на позовну заяву і сам відповідач. Ці висновки підтверджуються також висновками експертизи КНДІСЕ № 1718 від 10.08.2001 р. Факт наявності і реклами в Україні товару виробництва японської фірми, маркованих знаком "СЕГА" та позначкою "made in Japan" підтверджується матеріалами справи та визнається відповідачем.

Позивач заявив, що відповідно до Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" ТОВ "ЛІТО" не може отримати правової охорони на позначення "СЕГА", оскільки воно вводить в оману відносно товару або особи, яка виробляє товар або надає послугу.

Суду наданий лист Дніпропетровської асоціації захисту прав споживачів на адресу Держпатенту України, в якому прямо вказано, що знак "СЕГА" асоціюється з японським виробником та японською якістю. Реєстрація знака на ім'я українського підприємства вводить в оману споживача відносно якості товару і його виробника. Позивачем надані суду документи, які підтверджують, що на території всієї України мали місце широка реклама і пропозиція до продажу товарів "СЕГА" разом із позначенням "made in Japan", що не заперечується відповідачем. Це підтверджує небезпечність введення в оману відповідача.

У висновках експертизи КНДІСЕ від 10.08.2001р. визнано, що реєстрація ТОВ "ЛІТО" на своє ім'я знака "СЕГА" може ввести в оману споживачів відносно місця походження та якості товарів, позначених знаком "СЕГА".

Посилаючись на п.3 ст.6 Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг", позивач заявив вимогу про визнання недійсним свідоцтва України № 7312 від 20.06.1995 р. на знак для товарів і послуг "СЕГА" у зв'язку з тим, що знак є тотожним з фірмовим найменуванням, відомим в Україні до дати подання в Держпатент України ТОВ "ЛІТО" заявки у відношенні однорідних товарів і послуг.

Як встановлено судом, товар "СЕГА" з позначкою "made in Japan" перебував, рекламувався на українському ринку до дати подання заявки на знак відповідачем, знак "СЕГА" рекламувався як позначення японської фірми телебаченням, зокрема на загальнонаціональному каналі, а також іншими ЗМІ.

Відповідно до висновку експертизи, на 18.08.1995р. (дату подання на нього заявки ТОВ "ЛІТО") фірмове найменування компанії "СЕГА" ЛТД було відоме в Україні і належить іншій особі (японському виробнику).

Позивач вважає, що дії ТОВ "ЛІТО" по реєстрації на власне ім'я знака, який належить фірмі "СЕГА" ЛТД та співпадає з його фірмовим найменуванням, суперечить вимогам Паризької конвенції та ст.ст. 4, 15 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції". Документи ТПП м. Києва, пропозиції в прайс-листах про продаж товарів з позначенням "СЕГА", в тому числі ТОВ "ЛІТО" до дати подання заявки відповідачем до патентного відомства, відзив на позовну заяву свідчать, що приставки "СЕГА" із позначенням "Made in Japan" фактично були присутні на ринку України до 18.05.95р. В матеріалах справи присутні докази про рекламу пристроїв "СЕГА" по телебаченню по всій території України, в періодичних виданнях.

Відповідач заявив, що діюче законодавство не передбачає визнання свідоцтва недійсним на підставі факту недобросовісної конкуренції.

1. Яке рішення може винести суд?

2. Керуючись міжнародними угодами та вимогами Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20.03.1883 р., розв'яжіть спір?

Задача 2

ВАТ Побутової хімії "МИР" (Позивач) звернулось до Господарського суду м. Києва з позовом до Управління державних реєстрів Державного департаменту інтелектуальної власності України (Відповідач -1) та фірми "КОРБИТ ЛТД" (Відповідач-2) про визнання недійсним договору про передачу права власності на знак для товарів і послуг "Наталка" (Свідоцтво №9529 від 27.02.2003р.) від 19.06.2003р.

Ухвалою Господарського суду м. Києва від 25.01.2006р. №12/50 здійснено заміну відповідача 1 (Державного департаменту інтелектуальної власності України), у зв'язку з чим до участі у розгляді справи у якості відповідача залучено Міністерство освіти і науки України. Відповідач-1 у своєму відзиві наполягає на тому, що договір від 19.06.2003 р. зареєстровано ним у відповідності з вимогами законодавства України та у клопотанні №1/12-1803 від 11.03.2006р. просить вивести його зі складу відповідачів та залучити до справи в якості третьої особи без самостійних вимог. Клопотання було задоволено. Позивач надав доповнення до позовної заяви та просить визнати власником Свідоцтва України на знак "Наталка" № 9529 ВАТ ПХ "МИР". Відповідач-2 подав клопотання про залучення до участі у справі власника Свідоцтва України № 9529 Підприємство «Інтерпрайз». Клопотання задоволено.

Матеріалами справи та поясненнями представників сторін встановлено: 19.06.2003 р. між ВАТ ПХ "МИР" та Кіпрською компанією "КОРБИТ" було укладено договір про передачу права власності на знак для товарів і послуг "Наталка" (Свідоцтво №9529 від 27.02.2003 р.). Від імені продавця договір підписано генеральним директором ВАТ ПХ "МИР" і прикладено круглу печатку підприємства.

Рішенням Державного департаменту інтелектуальної власності України зазначений договір було зареєстровано на підставі Інструкції про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстрів відомостей про передачу права власності на знак для товарів і послуг та видачу ліцензії на використання знака (міжнародного знака) для товарів і послуг, затвердженої Наказом Міністерства освіти України № 576 від 03.08.2001. Суд встановив, що відповідачем-1 було дотримано всіх вимог законодавства України щодо реєстрації договору від 19.06.2003 р. Матеріалами справи також встановлено, що оспорюваний договір колишнє

керівництво позивача уклало з відповідачем-2 на третій день після визнання останнього попереднім переможцем першого етапу некомерційного конкурсу з продажу пакета акцій 61,4% ВАТ ПК "МИР" (підтверджується витягом з протоколу №2 засідання комісії по проведенню некомерційного конкурсу з продажу пакета акцій ВАТ побутової хімії "МИР" за грошові кошти). Але другий етап конкурсу виграло інше підприємство - Болгарське ТОВ "ЕПЛ".

1. Чи підлягає позов задоволенню?

2. Чи є даний договір недійсним? Чи повноважними особам підписаний зовнішньоекономічний контракт? Вирішіть спір.

Задача 3

Компанія "Фагро "А" Лімітед" звернулась до Господарського суду м.Києва з позовом до ЗАТ "Весна" про визнання її майнових прав на знаки для товарів і послуг "KRAFT", "BERG",

43

"DORFER" порушеними та відшкодування завданих цим порушенням збитків. 27.02.1998р. компанія "Фагро "А" Лімітед" отримала Свідоцтва на знаки для товарів і послуг "KRAFT", "BERG", "DORFER" за номерами відповідно: № 9510, №9511, №9512. Заявки на реєстрацію зазначених знаків були подані до патентного відомства України 25.10.1997 р. Як власник Свідоцтв, згідно п.2 ст.16 Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг", "Фагро "А" Лімітед" має виключне право користуватися та розпоряджатися знаками за своїм розсудом.

За твердженням позивача відповідач порушив його виключні майнові права на знаки "KRAFT", "BERG", "DORFER", виробляючи та розповсюджуючи під цими знаками пиво. На підтвердження цього факту позивачем були надані етикетки із зазначенням вищевказаних знаків та напису «Пиво зварене та розлите на АТ «Весна».

Відповідач визнав, що дійсно виготовляв та розповсюджував пиво під знаками для товарів та послуг "KRAFT", "BERG", «DORFER». В матеріалах справи присутні докази того, що використання знаків відбувалось з 1991 р. (копія Статуту залучена до матеріалів справи) по 1996р.

Судом встановлено, що в 1991р. відповідачем та американською фірмою "Кеннет" було засновано спільне підприємство "Бор". Частиною внеску фірми "Кеннет" до статутного фонду СП "Бор" стали етикетки із зазначенням знаків "KRAFT", "BERG", "DORFER". Відповідачем були надані докази того, що етикетки дійсно були ввезені в Україну фірмою "Кеннет" через іншу іноземну компанію і пройшли відповідні митні процедури. Через деякий час ЗАТ "Весна" стало правонаступником СП "Бор" і випускало пиво під знаками для товарів і послуг "KRAFT", "BERG", "DORFER", використовуючи етикетки фірми "Кеннет". Використання етикеток фірми "Кеннет" відповідачем відбувалося до 25.10.1997 р. - тобто ще до дати подачі заявок про реєстрацію оспорюваних знаків до патентного відомства України. В 1995-1996 р.р. ЗАТ "Весна" також виробляло пиво під знаками для товарів та послуг "KRAFT", "BERG", "DORFER". Виробництво відбувалося на замовлення компанії "Рінгдейл ЛТД". На етикетках до пива, що вироблялося відповідачем із застосуванням оспорюваних знаків вказано: "Торгова марка належить компанії "Рінгдейл ЛТД". Пиво, виготовлене за контрактом з "Рінгдейл ЛТД" вивозилося за межі України — в Російську федерацію, про що є відповідні докази в матеріалах справи. Проте, згідно матеріалів заявок про реєстрацію знаків "KRAFT", "BERG", "DORFER", що були досліджені в ході судового засідання, позивач не подав в 1994 р. ці заявки, а набув статусу заявника на підставі окремих договорів з первісним заявником - компанією "Рінгдейл ЛТД". Заміна заявника на позивача відбулася

на підставі рішення Вищого арбітражного суду України від 27.10.1997 р. — тобто в той час, коли позивач вже не використовував знаки "KRAFT", "BERG", "DORFER". Крім того, відповідач надав суду ділове листування між ЗАТ "Весна" та компанією "Рінгдейл ЛТД", в якому компанія "Рінгдейл ЛТД" запевняє, що як тільки вона отримає Свідоцтва про реєстрацію знаків для товарів та послуг "KRAFT", "BERG", "DORFER" в Україні, ЗАТ "Весна" та СП "БОР" отримають виключні ліцензії на використання цих знаків.

1. Який порядок передбачений Паризькою конвенцією з охорони промислової власності, щодо умов подання заявки і реєстрації товарних знаків?

2. Які права надаються власнику Свідоцтва на знаки для товарів і послуг і на яку територію вони поширюються?

3. Яке рішення може прийняти суд?

Перелік рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 03.10.2017 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
5. Директива ЄС 89/552/ЄЕС від 3 жовтня 1989 р. про координацію певних положень, визнаних законами, правилами, та адміністративних заходів у державах-членах, що стосуються телевізійного мовлення // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
6. Директива ЄС 91/250/ЄЕС від 14 травня 1991 р. про правову охорону комп'ютерних програм // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
7. Директива ЄС 92/100/ЄЕС від 19 листопада 1992 р. про право на прокат, право на позичку і деякі суміжні права у сфері інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
8. Директива ЄС 93/83/ЄЕС від 27 вересня 1993 р. про координацію деяких положень авторського права і суміжних прав за застосування їх до супутникового мовлення та кабельної ретрансляції // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
9. Директива ЄС 93/98/ЄЕС від 29 жовтня 1993 р. про гармонізацію терміну охорони авторського права і деяких суміжних прав // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
10. Директива ЄС 96/9/ЄС від 11 березня 1996 р. про правову охорону баз даних // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
11. Директива ЄС 2001/84/ЄС від 27 вересня 2001 р. про право слідування на користь автора оригінального твору // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20
12. Директива ЄС 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві // [Електронний ресурс].

Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

13. Директива ЄС 2004/48/ЄС від 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://europa.eu/eu-law/legislation/index_en.htm#20

Література

1. Захист прав інтелектуальної власності: досвід Сполучених Штатів Америки: Зб. док., матеріалів, ст. / Ред.: О.Д. Святоцький; Упоряд.: В.С. Дроб'язко; Р.В. Дроб'язко. К.: Вид. дім «Ін Юре», 2018. 366 с.
2. Овчаренко А. Система міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності Юридичний журнал. 2017. № 6 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3534>
3. Фесенко Н.С. Актуальні проблеми правового регулювання інтелектуальної власності в Україні в умовах трансформації суспільних відносин // Державно-правове регулювання в умовах трансформації суспільних відносин. К.: Юридична думка, 2019. С. 296–336.
4. Шакірова О.В.. Захист прав інтелектуальної власності: законодавчий аспект// Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2019. Вип.1 (1). С. 10–14.
5. Захист прав інтелектуальної власності в судовому порядку: аналітичний звіт, підготовлений Комітетом з інтелектуальної власності Європейської Бізнес Асоціації. 2015 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.eba.com.ua/files/Lobbying/Judicial_Protection_IPR_Ukr_04_2008.pdf

Для нотаток